# בית אהרן — נח



אלה תולדות נח. איתא במדרש. אלה תולדות נח נח לא היו צריך לומר אלא אלה תולדות נח שם כו' אלא נייחא לו נייחא לעולם. נייחא לאבות נייחא לבנים. נייחא לעילא נייחא לתתא. נוח בעוה"ז ונוח בעוה"ב:

פתח ואמר. אלה תולדות נח. זהו ההולדה של נח נח. כשעושים נחת רוח אחד אזי נעשה מזה עוד נחת רוח. כל מי שרוח הבריות נוחה הימנו רוח המקום נוחה הימנו. היינו כשאיש ישראל עושה כל מעשיו כדי לעשות נ"ר למקום אעפ"י שאינו מרגיש שום נחת ותענוג רק שעושה במצות הבורא אזי עוזר לו הקב"ה שירגיש נ"ר ותענוג בעבודתו:

איש צדיק תמים הי' בדורותיו. פי' הצדיק הוא תמים עם דורותיו והי' מתמם ג"כ הדור אזי נייחא בעוה"ז נייחא בעוה"ב. היינו שהקב"ה עוזר לו שימשך המנוחה שלו מעוה"ז לעוה"ב. וזהו הפי' על מה דאיתא בגמרא. מניחי"ן חיי עולם ועוסקים בחיי שעה. היינו שעושין מנוחה בחיי עולם עי"ז שעוסקין בחיי שעה. הכוונה הוא שע"י שעוסקים בחיי שעה דהיינו תפלה משיגים עי"ז מנוחה וחיות בכל עבודתם. כי עיקר העבדות הוא אשר בשעת לימוד או בשעת תפלה או כשעושה איזו מצוה שישיג בזה חיות הבורא וע"י המעט חיות שיש לו בזה נקרא איש חסיד וע"י התפלה שנקרא' חיי שעה ועוה"ז יש להם חיות ותענוג בעשייתם ובעבודתם שנקרא חיי עולם ועוה"ב. ובאמת כשאדם עושה איזו מצוה בעוה"ז ועושה נ"ר להקב"ה יש לו לאדם נ"ר אח"כ בעוה"ב. ומה שכתוב תחילה נייחא לעילא נייחא לתתא לפי שנאמר בו איש צדיק וכתיב כי כל בשמים וארץ דאחיד בשמיא וארעא ויש לו בכח להשיג חיות הבורא מרום רום המעלות. ולהשפיע לזה העולם עד למטה לארץ. ואח"כ להעלות הכל מדיוטא התחתונה עד רום רום המעלות:

את האלקים התהלך נח. הלך לא כתיב אלא התהלך שכולל עבר ועתיד שהרי כתיב ג"כ התהלך לפני והי' תמים ציווי לעתיד זה מורה דרך לכל איש ישראל לדבק את עצמו ומחשבתו להבורא ית' ב"ה וב"ש תמיד ולילך תמיד עם הקב"ה. וכי איך אפשר לידבק בהקב"ה ולילך עמו תמיד. אלא העיקר הוא להתדבק בתורתו ובמצותיו ובפרט בתורה שבע"פ. וכפי שמדבר המדרש הרבה ע"ז הפסוק בתורה שבע"פ. ושיחדש תמיד בתורה חיות חדש. כפי ששמעתי מא"א אדומו"ר זצוקל"ה על פסוק לתבונתו אין מספר היינו להמבינים אותו אין מספר. היינו כאו"א מבין ומשיג אותו לפי בחינתו ומדריגתו. וזהו תורה שבע"פ מה שכל אחד מחדש עצמו בחלקו ומקום חיותו בתורה. ולזה אנו אומרים ותן חלקנו בתורתך. היינו תן לכל אחד ואחד החלק שיש לו בהתורה ועל ידי זה נהיה מדובקים בהבורא ב"ה וב"ש כי חלק י"י עמו אמן:

או יאמר. נח מלשון נחת רוח. שכשאדם עושה נחת רוח לבוראו אזי גורם נחת רוח לעילא ונשפע עליו שפע ברכות הן ברוחניות והן בגשמיות. ובכל עת הוא בא לבחי' יותר גדולה. וזהו ויהי האדם לנפש חי'. פי' כי יש כח בכל אדם להשיג מבחי' נפש עד בחי' רוח נשמה חי' יחידה וזהו איש צדיק תמים הי' בדורותיו. פי' בכל הדירות. ובדורותיו כמו במדורותיו מלשון מדור שאדם דר בהם בזה העולם הי' צדיק. כי אם הי' האדם יודע מקור חוצבו ואשר הוא צריך לחזור לשם כי זה לא יגרע משום אדם והאיך שיהיה או בפעם אחת או שתים או באיזה אופן שיהיה לא היה מתעצל בעבודה. וזהו צוהר תעשה לתיבה. פי' לשון בהירות. שבכל דיבור שהוא מדבר לפני המקום ברוך הוא צריך שידבר בבהירות וחיות ותענוג: ופתח התיבה בצדה תשים. פי' הפתח והחיות שנפתח ע"י התיבה בצדה תשים. פי' תיכף תקשר עצמך בהחיות ומינה לא תזוע. ובזה תחתיים שניים ושלישים תעשה. פי' מבחי' הקטנה יכול לבוא להגדולה כנ"ל. ובזה אפשר לומר ג"כ ויולד נח שלשה בנים כנ"ל. וכן עוד נוכל לומר נח נח זהו תורה שבכתב ותורה שבע"פ וזהו איש צדיק תמים היה (הי') בדורותיו. פי' בכל הדורות כי האבות הם היו האבות של תורה שבכתב ואנשי כנסת הגדולה והתנאים הם האבות של תורה שבע"פ וזהו בדורותיו:

צוהר תעשה לתיבה. אדערלייכטונג זאלסטו מאכין צו דעם ווארט. ר"ל שתאיר את התיבה. היינו שהדיבורים היוצאים מפיך בתורה ותפלה יהיה עם חיות הבורא ב"ה. ואז תעשה צירופים טובים כידוע שיש בזה התיבה שלשה צירופים. צה"ר. צר"ה. רצ"ה. ותעשה מזה התיבה צירוף. רצ"ה. היינו להשפיע רצונו הטוב לזה העולם. ואז אל אמה תכלינה מלמעלה. היינו ואל אמה בחיריק. כי א"ם לבינה תקרא. וזה ידוע כי תיבת נח הוא בחי' יו"כ. ואשר לזה ציווה השי"ת לעשות אותה שלש מאות אמה ארכה כנגד שלשה ראשונות. חמשים אמה רחבה כנגד נ' שערי בינה. ושלשים אמה קומתה כי המלכות נקנית בשלשים מעלות. וזהו נגד תחתים שנים ושלישים והבן:

ופתח התיבה בצרה תשים. זהו פתח לפני בעל תשובה שאינו יכול לכנוס לפתח הגדול יכנוס בפתח מן הצד. וזהו חתר לו חתירה מתחת כסא הכבוד. וד"ל:

תחתיים שנים ושלישים תעשה. הגם שאין דרכנו בזה לדבר בזה הלשון. עכ"ז יכול להיות שכן הוא היינו בחי' נפש רוח נשמה שצריך כל אדם מישראל להשיג בתפלה כמש"כ בזוה"ק. זכה יהבין לי' נפש. זכה יתיר יהבין לי' רוח. זכה יתיר יהבין ליה נשמה. כי מתחלת ברכת השחר עד ברוך שאמר משיג בחי' נפש. ומברוך שאמר עד יוצר אור משיגים בחינת רוח. ומיוצר אור עד אחר י"ח משיגים בחי' נשמה. וצריך להשיג הכל בפנימיות וגם יש יותר גבוה וד"ל:

עוד נוכל לומר. תחתיים שניים ושלישים תעשה. תראה לקשר עצמך להקב"ה במעשה ודיבור ומחשבה. וזהו תעשי"ה כי כולם נקראו עשי'. כי עשי' שהוא עושה הוא עשי' פשוט. והדיבור נקרא ג"כ עשיה כי עקימת שפתיו הוי מעשה. ומחשבה נקרא ג"כ מעשה כי מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה. וכשיש לאדם מחשבות טובות מביאו לידי עשיות טובות. וזהו תעשיה שתעשה ותכלל השלשה ביחד מעשה ודבור ומחשבה הכל לטוב. וד"ל:

עוד בסגנון אחר ופתח התיבה. הפתיחת של התיבה שאתה מדבר. בצדה. אצל צדה תשים. כי דיבור קדוש צריך לפתוח הלב של איש ישראל. תשים זאת בצדה אצל כל תיבה שאתה מדבר צריך אתה לשמוע שיפתח את לבך כי כל אות וכל תיבה. איז אלץ גאט. ר' ברוך זצוק"ל אמר כי פי י"י דיבר. מיין מויל רעט גאט. על צדיק צריכים להאמין מאד שבוודאי הוא כך. תחתיים שניים ושלישים תעשיה. כי יש כמה מדריגות. נידעריקער אין העכער אין נאך העכער. כ"א לפי מקומו וערכו. וכבר אמרנו לעיל שאלו הם השלשה עולמות שבתפלה עד אחר שמ"ע. וא"ת היכן הרביעי. יכולים לומר שזהו תעשיה. ועוד נוכל לומר תחתיים כו' כדלעיל:

עוד נוכל לומר. ופתח התיבה בצדה תשים ע"ז הדרך. כי עפ"י פשוט אנו מבקשים בשמ"ע לצורך עצמנו גאולה רפואה ופרנסה כו' וצדיקים מוצאים בהבקשות הללו צורך גבוה. לזה אומר הפסוק שעיקר כוונתיך בעת התפלה יהי' רק צורך גבוה. ופתח התיב"ה. היינו פתיחת התיב"ה מה שהתיב"ה מורה עפ"י פשוט. בצדה תשים. היינו מה שמבקשים רפואת הגוף ופרנסה זה יהי' אצלך טפל:

עוד י"ל. ופתח התיבה כו'. כי בכל תיב"ה ותיב"ה יש רמוזים וצירופים ושמות למעלה למעלה עד אין סוף. ע"כ אמר ופתח התיבה. פי' פתיחת התיבה היינו ההשפעות טובות מה שהתיבות פותחין בעולם. בצדה תשים. כי זה יהי' ממילא. אבל אתה תדע שבכל תיב"ה יש סודות וכוונות:

איתא במדרש תנחומא. אלה תולדות נח נח כו'. יתברך שמו של מלך מלכי המלכים הקב"ה שבחר בישראל וכו' ונתן לנו ברמז תורה שבכתב צפונו' וסתומות ופרשו' בתור' שבע"פ וכו'. ע"ש במד"ת:

ונוכל לומר. אלה תולדות נח נח. התולדה מתורה שבכתב היא תורה שבע"פ. כי תורה שבע"פ היא התגלות התורה שבכתב. ומפני מה התורה נקראת נח. שהיא נייחא לעילא נייחא לתתא נוח לעליונים נוח לתחתונים וכו'. נ"ח איש צדיק תמים היה בדורותיו ר"ל התורה עושה תמים את כל הדורות. כי התורה שבע"פ ניתנה לכל דור ודור. כל איש ואיש בא לזה העולם בכדי שיחדש חידושים בתורה ויעשה פעולות טובות בתורה. ע"כ צריך כ"א לעמול וליגע בכדי שידע מה שהוא צריך לחדש. ולפעול החיות שלו בתורה:

הרב הקדוש ר' ברוך זצוק"ל אמר. התקן עצמך ללמוד תורה שאינה ירושה לך. וקשה הלא כתיב לא ימושו מפיך ומפי זרעך וכו'. א"כ הוי התורה בירושה. רק הפי' היא כך. שילמוד תורה כזאת שאינה באה לך בירושה הכוונה בזה שכל איש ישראל צריך לחדש בעצמו ולפעול בתורה שזהו נקרא תורה שבע"פ. שאיש ישראל צריך לחדש בתורה בכל יום ופשיטא בכל שבת ובכל חודש לחדש הילוכים וחיות בעבדות הבורא. והעיקר ללמוד הלכה גמרא ותוספות ועי"ז מבינים בכל פעם התחדשות. עוד אמר מה הכוונה התחדשות. שכל אחד יכול לחדש ולעשות לו גדר וסייג בדבר שצריך לשמירת התורה בענין סור מרע ועשה טוב:

עוד אמר על המדרש תנחומא הנ"ל. אלה תולדות נח זאת היא ההולדה של נח. נח ואיש וצדיק ותמים. וביאר זה לענין התדבקות לי"י ולהתורה ושעיקר השגה היא בתורה שבע"פ ושצריך לחדש תמיד בתורה בחיות חדש. ואמר בשם אביו זצוק"ל. על פסוק לתבונתו אין מספר כו'. כמו לעיל: עד ותן חלקנו בתורתך. היינו שכ"א צריך לעמול ביגיעה רבה שיבא לחלק שלו ולחיות שלו בתורה. ולהיות עי"ז דבוקים בי"י שאנו עם ב"י נבחרנו לחלקו כמש"כ כי חלק י"י עמו. וכתיב חבלים נפלו לי בנעימים כו' שהפיל גורל עם שבעים שרים ונפלנו אנחנו ישראל לחלקו. יש איש שמקבל חיות מלימוד פסוק. ויש שמקבל חיות מגמרא. ויש שמקבל חיות מזוהר. וכ"א צריך לחפש ולמצוא החיות הקודש שלו בהתורה. ואין כוונתי ח"ו שלא לקבל חיות משארי ד"ת רק מאלו הדברים. רק הכוונה היא זאת מפני שאין אנו יודעים מאיזה דבר לקבל חיות. לכן אנו צריכים לקבל חיות מכל דבר שבתורה ולשבר החיות שלו הגשמי ביגיעה רבה ע"ז כמ"ש במדרש. ולחדש עצמו בדורותי"ו. ר"ל בכל הדיר"ות שלו. להיות תמיד מתהלך. וזהו דברינו שדברנו לעיל של' התהל"ך משמע תמיד. גם ל' להבא. שזה ההיצוך ישנו תמיד. והעיקר היא התורה שבע"פ לחדש תמיד בתורה חיות חדש וקדושה ודרך והילוך כי רזין דאורייתא אין אנו יודעים רק להתחדש בעצמו:

ותבא אליו היונה לעת ערב והנה עלה זית טרף בפיה וידע נח כי קלו המים מעל הארץ:

הנה לכאורה תמוה כפי דאיתא שהביא העלה זית מג"ע ואיכא דאמרי מא"י הביא כי לא גושמה ביום זעם ומעתה מהיכן ידע נח כי קלו המים מעל הארץ. ועוד מה שייכות זה לשבת. דאיתא שיום השביעי ששלח את היונה הי' בשבת. וע"כ אנו אומרים בשבת בזמירות יונה מצאה בו מנוח:

ונוכל לומר. כתיב ורוח אלקים מרחפת על פני המים. ויש ע"ז במדרש כמה פירושים. ופי' אחד זה רוחו של מלך המשיח. כי באמת בריאת העולמות הי' כדי להתברר כל הדברים שעי"ז יכול לבא לשלמות הגמור היינו ביאת משיחנו בב"י שיתעלו אז כל העולמות. וזה כשעלה ברצונו הפשוט. ומצפים אנו לביאת משיחנו כשיעלה רצון מאת הבורא ית"ש היינו שיתעלה הרצון לרצונו הפשוט הגם שזה נאמר אצל תחיית המתים וכמו כן תולה בזה ביאת משיחנו ג"כ. וכמו שהי' בריאת העולמות בכלל כן הוא בריאת העולמות בכל אדם ובכל יום ובכל שעה צריך האדם לקרב את העולם לביאת משיח. וכמו שאמרנו כבר על פסוק כל ימי חייך להביא לימות המשיח שצריך כל אדם לראות לקרב את העולם ע"י מעשיו להביא את העולם לימות המשיח. וזהו ורוח אלקים מרחפת על פני המים. היינו הרוח שנתן הקב"ה בכל אדם צריך לראות ולקרב את ביאת משיח. וזהו מרחפת על פני המי"ם היינו ע"י התורה גם ע"י תשובה שנקרא מי"ם:

והנה במשיח כתיב. ועמדו רגליו ביום ההוא על הר הזיתים. פי' רגליו שהוא המדריגה הנמוכה והתחתונה יתעלה ג"כ לראש ויעמדו על הר הזתים. היינו שכל העולמות התחתונים הנקראין רגלין יתייחדו להחכמה העליונה. כי ז"ת נקרא חכמה כי מזית נעשה שמן הנקרא חכמה וחכמה היא ראש. ויתעלה ויתייחד בחי' רגלין לבחי' ראש ויהיה הכל אחד. וכן הוא כאן שבתחלה הי' מה שהיה תוהו ובוהו וכו'. וכיון שראה נח והנה עלה זית. ר"ל שהעלה שהוא רק קליפה ושומר לפרי נעשה זית שנתחבר ונתייחד לזית. טרף בפיה זאת היה בפיה. אשר העלה נעשה מיוחד לזית. אז הבין כי קלו המים מעל הארץ ממילא היה יכול לידע אפי' כשהביאה מג"ע. והבן:

והנה בריאת העולמות היה הכל לתכלית השלימות. כמו שדיברנו ע"פ ויהי מבדיל בין מים למים. ואח"כ כשקלקלו דור המבול המטיר הקב"ה ארבעים יום על האדם עד שנתקן הכל. וזהו הפי' והנה עלה זית. רמזה לו על משיח כי כבר נתעלו כל העולמות ונתייחדו העלה עם הזית היינו החכמה. וכפי דאיתא בספרים הקדושים. על ורוח חלקים מרחפ"ת מרמז על הרפ"ח ניצוצין שנפלו והיו מונחים בין שני האותיות מ"ת. כי ידוע שמקודם הי' שבירת הכלים. ואח"כ נתעלו הרפ"ח ניצוצין עם ל"ב נתיבות החכמה ל"ב אלקי"ם שבמעשה בראשית ונעשה ש"ך ניצוצין. ואח"כ כשקלקלו דור המבול נתקלקל העולם ונפלו הרפ"ח ניצוצין. וע"י המבול נתקן העולם וניתקן הרפ"ח ניצוצין. וממילא התחיל להתנוצץ רוחו של מלך המשיח. וזה רמזה לו היונה. והנה עלה זית טר"ף בפיה היינו כמו שדברנו שנתעלו כל העולמות ונתייחדו העלה עם הזית. וזהו טר"ף בפיה. כי טר"ף עולה רפ"ח ואחד יותר רמזה לו על האור המחיה. וכמו שכתוב במעשה בראשית ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור וזהו אור המחיה. רמזה לו שכעת בא ג"כ אור המחיה והעלה את הרפ"ח ניצוצין. ולזה היה שילוח היונה וגם ביאתה בשבת. כי בימי החול יש ברורים. ובשבת א"צ ברורים כלל. והביאה את העלה מג"ע בכדי להראות לנח שנתעלו כל הבחינות עד החכמה שהוא עדן כידוע לי"ח ולזה הבין נח מזה שקלו המים של זעם מן הארץ ונפלו כל הקליפות ונתעלו כל הבחינות כמו שהי' תכלית הבריאה שיהיו ועמדו רגליו וגו' על הר הזיתים:

בר"ח חשוון דשנת תר"ט. אמר על המדרש. יהי שם י"י מבורך מעתה ועד עולם. אמר הקב"ה ברכתם אותי מעתה ועד עולם. אף אני אומר כן. וי"י סביב לעמו מעתה ועד עולם. ע"כ:

ונוכל לומר. דאיתא בספרים שבימים הנוראים ר"ה ויו"כ הסיום שלהם הוא ר"ך ולשון רכ"ה תשבר גרם. שהקב"ה נתן ימי החסדים אח"כ להמתיק הכל כי תחילת הבריאה היתה כך. בתחלה עלה במחשבה כו' ואח"כ שתף מדה"ר למדה"ד. כי הבריאה היה צריך להיות כך והכל כך. יהי שם י"י מבורך מעתה ועד עולם מעת"ה היא תשובה. ועד עולם. עולם הוא התגלות החסדים בעולם. וי"י סביב וכו' היינו שהש"י סיבב את עמו ישראל עם החסדים שלו. סוכה ולולב ומיניו. יסובבנהו יבוננהו וכו' והיינו וי"י סביב לעמו מעתה ועד עולם. וד"ל:

א"א אדו"מו"ר זצוק"ל אמר. שלכך נקרא זה החודש מר"חש"ון מחמת שהוא סמוך לחודש מיוחס לשון הדבק לשחוור וישתחוו לך:

עוד אמר שצריך כאו"א לחדש א"ע בעבודת הבורא ית"ש וסיפר משם רש"ק ז"ל שאמר. שבכל ראש חודש בא שכל חדש בעולם. איך לחזק את עצמו נגד היצר הרע כמו שנאמר ותשועת נפשם מיד שונא. יה"ר שנזכה לזה אמן כי"ר: